UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rev: Et Eximii Patris P. Francisci Aloysii Kamperger E Societate Jesu Ss: Theologiæ Doctoris ejusdémque olim in Carolo-Ferdinandæa Universitate Pragensi Professoris Publici & Ordinarij Dein ...

Kamperger, Franz Alois

Eystadii, 1705

Articulus III. An objectum creatum possit esse Deo motivum volendi?

urn:nbn:de:hbz:466:1-84291

Visual Library

non esse meliorem justo præscito, & per consequens pro eo tempore, non magis amari à DEO; pro tempore verò, quo confertur ei vita æterna, & esse meliorem justo præscito, & DEO chariorem.

Artic. III. *An objectum creatum possit esse DEO Motivum volendi?*

Resp. Motum & motivum sumi dupliciter: primò & propriè, sumitur motus pro actu imperfecti, sive pro actu entis in potentia, prout in potentia. Unde in omni motu propriè dicto, intervenit mutatio, & consequenter compositio; quia semper fit transitus potentiæ, seu subjecti, ab actu imperfecto ad perfectum; & omne quod movetur, pertingit ad aliquem terminum, ad quem prius fuerat in potentia. Et hoc sensu certissimum est in DEO non dari motum, cum constet ex dictis, DEUM esse simplicissimum & Immutabilem. Secundò, minúsque proprie sumitur motus, pro actu perfecti; id est, pro quavis operatione, sive physica, sive intentionali. Et hoc sensu etiam in DEO datur motus; quia datur Intellectio & Volitio, dicitúrque DEUS se movere ab intrinseco, intelligendo & volendo. Similiter primò & propriè, accipitur motivum pro causa effectiva, sive physica, sive morali, motûs propriè dicti. Unde cùm omnis motus hujusmodi, sit mutatio, ut dictum est, sequitur omne motivum propriè dictum, esse causam mutativam subjecti; & hoc sensu, iterum perspicuum est, nullum respectu DEI dari posse motivum volendi: quia nulla dari potest causa inductiva mutationis, in Voluntatem divinam. Secundò minúsque propriè accipitur motivum, pro quacunque ratione, vel conditione ex parte objecti requisita, ut voluntas quidquam velit, sive ea necessitas oriatur ex natura rei, eò quòd objectum ex se non possit cadere sub voluntatem, nisi præsente tali ratione, & conditione, sive oriatur ex libera determinatione volentis, eò quod statuerit nunquam velle hoc. illúdve objectum, nisi adsit ex parte objecti certa quæpiam conditio. Et hoc sensu.

Dico: Bonitatem creatam posse esse, & esse defacto DEO Motivum volendi: Est Sententia expressa D. Thomæ 1. contra Gentes cap. 86. n. 2. ubi dicit: *Bonum Universi esse rationem, quare DEUS vult unumquodque bonum particulare in Universo.* Et n. 3. ait? rationem, quare DEUS vult hominẽ habere tationem esse ut sit homo; & rationem, cur velit hominem existere, esse completionem Universi &c. Et infrà subdit, rationem divinæ voluntatis aliquando continere solùm decentiam aliquando utilitatem, aliquando autem necessitatem. id est: rationem, cur DEUS quidpiam velit? aliquando esse: *quia decet*; aliquando, *quia expedit*; aliquando; *quia necessarium est* hoc velle. Ex quo patet nihil juvare Adversario decantata illa S. Doctoris verba 1. part. quæst. 19. art. 5. in ⊙ in fine. *Vult ergo DEUS hoc esse, propter hoc, sed non propter hoc, vult hoc*, loquitur enim eo articulo, ut expresè ex titulo eius patet, de motivo propriè dicto, seu de *Causa Divinæ Voluntatis*. Nec aliud probat Authoritas Augustini: *Sed contrà*, & ratio pro conclusione ibidem allata, ut cuivis consideranti patebit. Clariúsque id constat ex libro 1. contra Gentes; ubi licèt cap. 87. neget dari posse Causam divinæ Voluntatis, concedit tamen & probat toto cap. 86. assignari posse rationem divinæ Voluntatis. Idem est de altero loco, qui habetur 1. p. quæst. 23. art. 5. cùm dicit: *Nullus fuit ita insanæ mentis, qui diceret merita esse causam divinæ prædestinationis, ex parte actûs prædestinantis:* loquitur enim clarè de causa morali & motiva propriè dicta. Nam ibidem ad 3. ait rationem, quare DEUS quosdam eligit, quosdam reprobat, esse repræsentationem suæ Bonitatis, quibusdam per modum Misericordiæ parcendo, quosdam per modum Justitiæ puniendo; repræsentationem autem bonitatis, quæ habetur parcendo & puniendo, esse quid creatum quis neget?

Probatur 1. Conclusio ex Scriptura: *Elegit nos, ut essemus Sancti* Ephes. 1. v. 4. ubi finis electionis divinæ, dicitur fuisse nostra sanctitas creata; *finis* autem *est ratio volendi ea, quæ sunt ad finem* ait D. Thomas 1. contra Gentes c. 86. Et Joan. 16. dicitur Apostolis *Ipse Pater amat vos, quia vos me amastis.* Ubi amor Apostolorum erga Christum, dicitur esse, ratio motiva amoris divini, erga ipsos.

Probatur ex PP. nominatim ex Augustino lib. 11. de Civit. cap. 21. in illud *fiat lux & vidit lucem, quòd esset bona. Si quærimus*, inquit, *quis fecerit? DEUS est. Si, per quid fecerit? dixit: & factum est. Si quare fecerit? quia bona est.* Ecce! motivũ causandi lucem, bonitatem creatam lucis; non potuit autem bonitas lucis aliter esse ratio suæ propriæ existentiæ, nisi in quantũ cognita. ratio fuit DEO, illam volendi. Et Bernardus Serm. 2. de Penteco. ait, causam efficientem omnium, esse Bonitatem DEI; finem utilitatem electorum; si finis, ergo ratio volenti, secundùm D. Tho. Idem sumitur ex PP. docentibus: DEUM non decreturum fuisse Incarnationem, nisi homo peccâsset: *Ut Verbum fieret caro, nunquam destinatum fuisset, nisi hominis necessitas, id postulâsset.* Athanas. Serm. 3. contra Arrianos. Non ait: *Nunquam Verbum Incarnatum fuisset*; sed: *nunquam destinatum fuisset.* id est: volitum decretum.

Pro-

Probatur ratione. Sicut oculo illud est ratio videndi, sine quo oculus non videret, & quo præsente videt; ita illud est ratio volendi, quo non posito voluntas non vellet, quod vult, & quo posito, illud vult; sed datur objectum creatum, quo posito DEUS aliquid vult, quo non posito, non vult; nam nisi sint merita, & demerita, nec vult, nec potest velle Petro coronam vel damnationem; & si illa sint, vult coronam, vult damnationem; ergo objectum creatum est ratio motiva DEO volendi. 2. Finis est ratio volendi media, ut docet S. Thomas; sed DEUS vult Petro aliquid creatum, tanquam finem v.g. gloriam; ergo illud est DEO ratio volendi media pro hoc fine. 3. Supposito, quòd DEUS velit quid creatum, necessariò vult requisita ad illud; sed quod necessitat ad aliquid, est ratio cur illud sit; ergo aliquid creatũ, est ratio cur volitio divina sit. 4. Datur causa meritoria, & moralis in ordine ad præmiũ à DEO consequendũ, non potest autem explicari per quid sit causa meritoria quàm per hoc, quòd sit DEO ratio volendi præmiũ; nam causa meritoria debet influere aliquâ ratione in præmiũ; non influit autem efficiendo per se præmium ergo quia est ratio motiva volendi præmiũ. *Dices* fortè: causã meritoriã influere in præmium per hoc, quòd Deus ordinet meritũ ad præmium.

Sed contrà; Quid est ordinare meritum ad præmium? Potest DEUS velle entitatem meriti & præmij, nec tamen unum ordinare in aliud; ergo ordinare est aliquid speciale, vel specialiter velle circa illa. Quid autem est illud, nisi velle, ut unum eorum sit ratio volendi respectu alterius? sive, est velle ex complacentia meriti, dare præmium? 5. DEUS unum objectum creatum vult propter aliud, ut omnes fatentur, v.g. Incarnationem propter nostram salutem. atqui ly *propter* non potest explicari nisi quòd unum sit motivum volendi alterum; quia sæpe in rebus volitis nihil est speciale, cur unum eorum sit propter alterum, & non è contra; v.g. cur Incarnatio sit propter salutem; & non salus propter exaltationem Incarnationis. 6. Si DEUS nullam habet rationem motivam creatam volendi; ergo sola Bonitas divina est ratio cur DEUS velit, quidquid vult; ergo ad impetrandum frustra interponuntur preces, intercessiones Sanctorum, merita Christi: sicut quia color & lux est adæquata ratio videndi, frustra sunt cætera ad videndum: ad quid enim quis alteri proponat motivum, & rationem, quam nihili faciet? *Nec dicas*: Bonitatem; DEI, esse quidem DEO rationem volendi, alia verò, ut merita, &c. esse rationes faciendi. Nam *contra est*: quia eadem est ratio dandi, quæ volendi v.g. gloriam; ideo enim merita sunt ratio dandi gloriam; quia non datur gloria, nisi ponantur merita, & datur, si ponantur. sed etiam DEUS non vult dare gloriam, nisi ponantur merita; & vult, si ponantur, ergo, &c. 7. Si DEUS ducitur solà suâ Bonitate ad volendum, ut quid PP. & Scripturæ dicunt, judicia DEI esse inscrutabilia, occultissimas Providentiæ ejus rationes, &c.? 8. Ratio cur DEUS oderit peccatorem, non est sola ejus bonitas, sed malitia peccati: nam stante sola bonitate, odio non habebit. 9. Si in DEO ratio volendi est purè Voluntas sua, & nullum bonum creatum: quare esset injustus, si nollet stare promissis? malus, si amaret mendacium, &c? 10. In DEO non datur sola Charitas, sed etiam aliæ virtutes morales; Misericordia, Justitia, Amicitia erga hominem; ergo non respicit solam rationem suæ Bonitatis, quæ est motivum charitatis, sed etiam alias honestates creatas, prout ad virtutes morales requiritur, præcipuè ad amicitiam, quæ exigit, ut amicus amet amicum, non gratiâ amantis, sed amati. 11. Adhuc DEUS retineret rationem ultimi finis, licèt haberet motivum proximum volendi creatum, sicut retinet rationem Causæ primæ efficientis, licèt dentur causæ secundæ & proximæ creatæ; aliud verò non obstat; ergo.

Confirmantur hactenus dicta. Non minùs Intellectus divinus est perfectus, quàm Voluntas; nec creaturæ sunt minùs bonæ, quàm veræ; sed respectu Intellectûs divini, datur ratio motiva creata; ergo & respectu Voluntatis. *Consequentia est à pari. Minorem* admittunt multi Adversarij, docentes, DEUM per Scientiam Mediam & Visionis, attingere futura absoluta & & conditionata, immediatè in seipsis; quod est dicere, futura, esse objectum formale, seu motivum respectu Scientia divinæ. Et *probatur eadem Minor.* quia DEUS ideo scit futura, quia sunt futura, & non è contra, ut frequentissimè docent PP. ergo futuritio est ratio, cur Intellectus divinus sciat. *Nec satisfeceris dicendo*; hæc & similia intelligenda esse in sensu formali, denotante solùm connexionem, non autem in sensu causali, indicante aliquam motionem: eo modo, quo dicitur Petrus esse homo, quia est animal rationale; ubi ly *quia* non significat causalitatem animalis rationalis, in humanitatem Petri, sed tantùm connexionem necessariam inter hæc prædicata; non, inquam, hoc dicas; quia nec ego intendo dicere, futura esse causam Scientiæ divinæ, vel aliquid creatum volitionis divinæ, sed tantùm dico, esse talem rationem, seu conditionem, ut sit verum dicere: *DEUS hoc non vellet, nisi esset hoc bonum creatum, tametsi esset sua Bonitas; & quando adest hoc bonum creatum, vult.* Secundò ly *quia* in sensu formali non habet locum, nisi inter prædicata, formaliter solùm diversa, realiter verò identificata; sed futuritio v.g. pec-

cati non identificatur sic Scientiæ divinæ; ergo ly *quia* non indicat solùm connexionem in sensu formali. Tertiò quia etiam in hac propositione: *DEUS vult Petro gloriam, quia est bonus.* ly *quia* non sumitur in sensu causali, sed formali, & quidem multò magis quàm in ista: *DEUS scit futura, quia sunt futura*: cùm Bonitas sit idem cum volitione, non autem futuritio cum Scientia; ergo eo saltem modo futuritio peccati est ratio Scientiæ divinæ, quo bonitas volitionis divinæ. Denique si PP. non aliud intendunt, quàm connexionem inter Scientiam, & futuritionem, ergo sicut verum est DEUM præscire futura, quia sunt futura: sic verum est esse futura, quia DEUS præscit futura, cùm inter Scientiam, & futuritionem sit connexio mutua.

Sed contra I. Ezechiel: 36. dicitur: *Non propter vos, sed propter me ego faciam* Et Ephs. 1. *Qui operatur omnia secundùm consilium Voluntatis suæ:* ubi Anselmus. *Non ab alio accipit concilium, nisi à sua Voluntate.* Et Augustinus lib. de Genesi contra Manich. cap. 2. inquit: *Qui ergo dicit: quare fecit DEUS cælum & terram? respondendum est ei: quia voluit*; ergo unicum motivum volendi DEO est sua Voluntas. Resp. Hæc non aliud probare, quàm DEUM non habere ullum motivum volendi creatum propriè dictum; vel certè sermo est, de fine & motivo omnium ultimo, quòd est sola Bonitas divina, non de fine & motivo proximo.

II. Ad objectum motivum requiritur, ut se solo sufficiat ad amorem terminandū, nec indiget vestiri bonitate alterius; sed Bonitas divina sufficit se solâ ad terminandum amorem divinum; ergo hæc sola est objectum motivum DEI. *Confirm.* Nullam bonitatem creatam potest amare DEUS, nisi propter se ipsum; ergo nulla est objectum formale. 2. Nulla bonitas creata potest amari à DEO, nisi ut conveniens ipsi DEO: nulla enim potest amari, nisi ut honesta; sive, quod idem est, ut conveniens naturæ rationali, ejúsque fini ultimo, qui est DEUS; atqui quod non amatur, nisi ut conveniens alteri, amatur propter alterum, non propter se, adeóque ut objectum materiale, non formale. 3. Omne objectum creatum secundùm se consideratum, est vile apud DEUM; ergo non est amabile ratione sui. 4. Beatitudo DEI, non consistit in bono creato; consisteret autem, quia DEUS conciperet speciale gaudium ex creatura, quod non conciperet ex se solo; ergo &c. Resp. Ad objectum motivum adæquatum & ultimatum requiritur, ut sufficiat ad amorem terminandum, se solo; concedo. ad objectum inadæquatum & proximum, quale est bonitas creata respectu DEI; nego. Ad hoc enim sufficit, quòd sit ratio volendi, sive adæquata, sive inadæquata; & licèt simul etiam ipsum ametur propter aliud. *Ex quo patet ad 1. & 2. Confirm. Ad 3.* dico; Omne objectum creatum esse vile negativè, in quantum non includit infinitam excellentiam, ac proinde non necessariò amari, non esse tamen vile positivè, ut non possit amari, 2. Omne objectum creatū est vile comparatum ad DEUM concedo. Ad aliam bonitatem creatam; nego. una enim bonitas potest esse finis vel medium respectu alterius creatæ. Licèt proinde nulla bonitas creata, possit esse ratio motiva DEO, volendi sibi bona intrinseca, respectu quorum vilis, & nihili est omnis bonitas creata; potest tamen esse ratio volendi aliam bonitatem creatam. *Ad 4. Confirm. Neg. Minor.* Nam sicut DEUS, & creatura simul non constituunt majus bonum, quàm solus DEUS: ita non movent DEUM ad majus gaudium simul, quàm DEUS se solo. Resp. 2. *admittendo omnes has Confirmationes;* non enim militant contra nos: nam aliud est ratio motiva, aliud objectum formale; cùm enim amo medicinam, propter sanitatem, sanitatem propter DEUM, sanitas est motivum amandi medicinam; non est tamen propriè objectum formale amoris, cùm non ametur propter se, sed propter DEUM. Licet igitur creaturæ non sint objectum formale Voluntatis divinæ, possunt tamen esse ratio motiva volendi aliud objectum creatum; objectum enim formale, debet esse terminus, & finis amoris secundùm se, ultra quem amor non pregrediatur. Ad rationem motivam sufficit, ut sit finis amoris, in ordine ad aliud, ita ut aliud non amaretur, nisi istud amaretur.

III. DEUS qui est Ens primum physicum, non habet causam sui physicam; ergo quia est Ens primum morale, non habet causam sui moralem. *Confirm.* Bonitas Essentiæ divinæ, se solâ est sufficiens, in qua velut centro quiescat Voluntas divina, & cujus gratiâ existat DEUS, & omnia divina; ergo hæc sola est motivum. Resp. Vel est sermo de causa morali propria, vel impropria. Si primum: admitto totum. Si secundum: *Nego Consequentiam*, & do disparitatem. Quia Ens primum morale est idem, quod prima ratio motiva, seu finis ultimus: per hoc autem, quod respectu Voluntatis divinæ detur aliqua ratio motiva, & finis creatus proximus, non perdit DEUS rationem finis ultimi; perteret autem, hoc ipso rationem Entis primi physici, si haberet causam sui physicam, cùm omnis causa, sit prior effectu. 2. Si DEUS haberet causam physicam sui, non esset sibi sufficiens physicè ad existendum, quod est de ratione Entis primi physici; at licèt habeat causam motivam, non sequitur Bonitatem ejus sibi non sufficere ad existendum in genere entis

tis moralis, seu motivi & finis: quia quòd hic & nunc moveatur bonitate creatâ, ad aliquid volendum, non fit ex necessitate, sed quia DEUS liberrimè motivum ejusmodi, & finem creatum acceptat, ad aliquid volendum, cùm possit respuere, & intuitu solius Bonitatis suæ, eundem effectum velle. 3. Si haberet causam physicam sui, deberet dari aliquid æquè perfectum, aut perfectius DEO; cùm causa continere debeat effectum, ratione majoris vel æqualis perfectionis; causa autem moralis, non exigit esse tam perfecta, vel perfectior, quàm subjectū, quod movetur; sed sufficit esse perfectioré effectu, quem moraliter causat movendo, ut patet ex sanitate, quæ non est tam perfecta, quàm Petrus, quem movet: est tamen perfectior medicinâ, ad quam movet. *Ad Confirm.* Resp. etiam Omnipotentiam se solâ sufficere ad agendum, nec tamen excludere comprincipia proxima creata effectiva; unde illatio est nulla. *Informa*: Sola Essentia est motivum adæquatum, & ultimum; concedo; inadæquatum & proximum; nego.

QUÆSTIO NONA.

De

LIBERTATE VOLUNTATIS DIVINÆ.

ARTICULUS I.

An in DEO detur Libertas indifferentiæ?

Resp. *Dari. DEUS ultionum Dominus liberè egit.* Psal. 98. *Qui operatur omnia secundùm consilium Voluntatis suæ* Ephes. 1. *Dividit singulis, prout vult.* 1. ad Corrinth. 12. id est: *libero Voluntatis arbitrio, non necessitatis obsequio*, ait Ambros. lib. 2. de fide cap. 3. *Probatur.* quia libertas est perfectio. 2. quia datur in creaturis, ergo & in DEO: perfectio enim effectùs, inveniri debet in causa. 3. Omne volitivum est liberum, ut dicam alibi; DEUS est volitivus, ut probatum est; ergo &c. Plures probationes vide Quæst. 10. Artic. 2. & 3. secundam partem responsionis:

Sed contra I. DEUS non potest velle malum; sed libertas est potentia electiva boni, & mali; ergo non est liber. Unde Hieronymus: *Solus DEUS est, in quem peccatum non cadit, nec cadere potest: cætera, cùm liberi sint arbitrij: in utramque partem flecti possunt.* Resp. non omnem libertatem esse potentiam electivam boni, & mali, sed tantùm creatam; de qua etiam loquitur Hieronymus. Ad libertatem præcisè sufficit, posse velle, hoc esse, vel non esse; quod etiam DEO convenit.

II. Omne æternum, est necessarium; ergo omnis volitio DEI, cùm sit æterna, est necessaria. *Confirm.* QuidquidDEUS vult, semper vult, quia ab æterno vult; sed quod semper vult, non potest non velle, & voluisse; ergo quidquid vult, non potest non velle; ergo quidquid vult, necessariò vult. 2. Qui est liber ad volendum, & non volendum, potest incipere velle. DEUS non potest incipere, cùm omnis ejus volitio sit æterna; ergo. 3. Quod semper se habet eodem modo, est necessarium; sed volitio divina v. g. creandi mundum, semper se habet eodem modo; ergo &c. 4 Licèt Antichristum esse futurum, sit contingens, si tamen DEUS velit esse futurum, necessariò est futurus; sed hoc non fieret, nisi volitio divina esset similiter necessaria; ergo. Resp. Omne æternum est necessarium eo modo, quo est æternum; concedo, alio; nego. Quod est æternum simpliciter, & absolutè, est etiam absolutè necessarium, & nullo modo indifferens ad esse, & non esse, sicut Existentia DEI. Quod verò tantùm est æternum ex suppositione, est etiam tantùm necessarium, necessitate suppositionis, & immutabilitatis. Et hoc modo volitiones quædam divinæ sunt æternæ, & necessariæ, quia ex suppositione, quòd sint, ab æterno & immutabiliter deinceps sunt. *Hinc ad 1. Confirm.* Resp. ergo quidquid DEUS vult, necessariò vult, necessitate suppositionis, sive ex suppositione, quòd semel vult; concedo. necessitate absolutâ; nego. Sic Petrus ex supposito quòd sedeat, vel sederit,